

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Димкова О.О.

студентка;

Чиж Л.П.

кандидат економічних наук, доцент,

Морський національний економічний університет

АНАЛІЗ ФАКТОРИНГУ В ЯКОСТІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ ПОРТУ

На сьогодні одну з найважливіших ролей у стимулюванні відтворювальних процесів в економіці відіграє банківський кредит як головне джерело забезпечення грошовими ресурсами поточної господарської діяльності підприємств незалежно від форм власності та сфер господарювання. Також, банківське фінансування має важливе значення для розвитку порту. Незважаючи на те, що кризові явища в економічній системі практично підірвали фінансову стійкість більшості вітчизняних підприємств, унаслідок чого різко скоротилася кількість надійних фірм-позичальників (на фоні падіння прибутковості банківських операцій), кредитні операції залишаються головним видом активних операцій комерційних банків, у якому зосереджена переважна більшість залучених банками ресурсів.

Дослідженню суспільних відносин, зокрема злочинності у сфері банківського кредитування, приділяли увагу у своїх працях С.М. Андросов, В.Н. Бурлаков, О.П. Бущан, П.С. Матишевський, Л.Г. Рябкота, В.Д. Поливанюк, Р.Л. Степанюк, С.С. Чернявський, В.В. Хилюта та ін. [1].

Банківський кредит – це будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, гарантія, зобов'язання придбати право вимоги боргу, продовження строку погашення боргу, що надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів із такої суми (абз. 6 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність») [2].

Останнім часом факторинг набуває усе більшої популярності і в Україні. У сучасних умовах системної кризи в країні, наявного

хронічного дефіциту оборотного капіталу, негативних трендів кредитної діяльності вітчизняних банків одним із факторів успіху будь-якого бізнесу є ефективне використання його оборотних коштів, оскільки від цього залежить рівень ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості підприємства, його здатність до успішного функціонування і подальшого розвитку. Зважаючи на те, що факторинг є інструментом розрахунково-платіжних відносин, який зменшує неплатежі, прискорює товарообіг, сприяє стабілізації забезпечення фінансовими ресурсами господарської діяльності підприємств, його значення у сталому розвитку підприємств і країни в цілому постійно зростає. За таких умов оцінка фінансових можливостей факторингових компаній України є актуальною і потребує невідкладного вирішення [3].

Факторинг відіграє важливу роль в економічних відносинах між контрагентами і виступає ефективним інструментом управління дебіторською заборгованістю. В операції факторингу звичайно беруть участь три сторони: фактор-банк – покупець вимоги, початковий кредитор (клієнт) і боржник, що одержав від клієнта товари з відстроченням платежу.

Схема факторингових операцій банку представлена на рисунку 1.

Питанням аналізу факторингових операцій присвячені дослідження таких зарубіжних вчених, як О.В. Виноградова, К.А. Єлуфімова, Н.О. Ішкова, Л.М. Кожина, М.Ю. Лаврик, І.Є. Медведєв, М.І. Трейвіш, А.М. Шаніна та інших [4].

Основними операторами ринку факторингу в Україні є ОТП Банк, Укрексімбанк, Райффайзен Банк Аваль, UniCredit Bank, банк «Хрещатик».

За своїм економічним змістом плата за факторингові послуги фактично є відсотком за кредит і комісійними за послуги банку та за підвищений ризик фактора у разі здійснення факторингових операцій. Вартість факторингових послуг враховує:

- а) відсотки, які клієнт платить за фінансові ресурси, що надає фактор;
- б) факторингову комісію за послуги, яка передбачає прийняття ризику невиконання грошової вимоги.

Для обґрунтування доцільності використання факторингу в якості джерела фінансування розвитку порту розглянемо 2 варіанти:

- банківський кредит;
- одержання факторингових послуг.

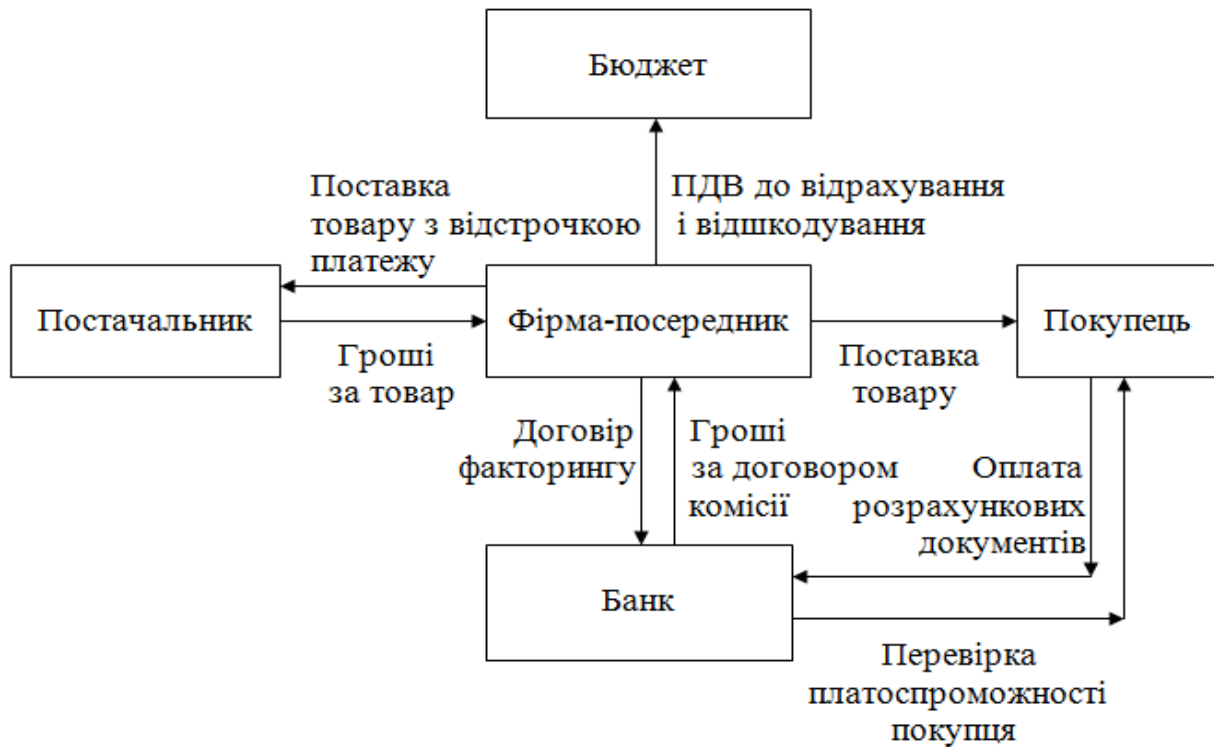

Рис. 1. Схема факторингових операцій банку

Джерело: розробка автором за джерелом [7]

Припустимо, що для інвестування порту необхідно 4 млн. грн.

Умови банківського кредитування – 30,6 % щорічно. Дисконтування боргу й компенсаційний залишок – 17,3% [5].

Факторингова компанія призначає 0,5 % комісійних на рахунки-фактури, які щомісяця купуються по ставці 20,5-21,5 % (у середньому 21%), що втримуються завчасно. Крім того, порт, працюючи із цією компанією одержує щомісячну економію 6906 гривень на витратах кредитного відділу й може уникнути неінкасованої заборгованості в розмірі 2 % обсягу дебіторської заборгованості, що передається факторинговій компанії [6].

Порівняльний аналіз витрат по пропонованих варіантах фінансування представлено у табл. 1.

Як видно з розрахунків, наведених у таблиці 1, варіант факторингового обслуговування дешевше банківського фінансування на 26632,5 тис. грн. (2726,0 – 1093,5). Це пов'язано з тим, що механізм фінансового забезпечення факторингових послуг має економічні переваги, які підвищують їхню ефективність: швидке надання коштів, зниження накладних витрат, тому що функція зниження за кредитоспроможністю більше не потрібна, одержання фінансових консультацій, забезпечення можливості одержання авансів, особливо

необхідних при сезонних операціях і для зміцнення позицій балансового звіту компанії. Отже, саме факторинг, на нашу думку, найбільш перспективний для проведення рефінансування порту.

Таблиця 1

Порівняння витрат по 2-м варіантах фінансування порту

ФАКТОРИНГ			БАНКІВСЬКЕ ФІНАНСУВАННЯ		
Витрати	Порядок розрахунку	Сума, тис.грн	Витрати	Порядок розрахунку	Сума, тис.грн.
Факторинговий процес	4000,0*0,267	1068,0	Нарахований відсоток	4000,0* *0,656	2624,0
Комісія	5095,5 *0,005	25,5	Додаткові витрати, пов'язані з невикористанням факторингу	0,005*12	0,06
			Неінкасована заборгованість	5095,5* *0,02	101,9
Разом	-	1093,5	Разом	-	2726,0

Джерело: розробка автором за джерелом [5; 6]

Список використаних джерел:

1. Банковское дело / Белостоцкая Н.Д., Валенцева Н.И., Ершова Т.А. и др.; под ред. О.И. Лаврушина. – М.: Банк. и бирж. науч.-консультат. центр, 1992. – 428 с.
2. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
3. Оцінка фінансових можливостей факторингових компаній України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/55ba8588fe1de0fec946045eaf22831e.pdf>
4. Макарович В.К. Аналіз ефективності факторингових операцій як інструменту управління оборотним капіталом. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsru/bitstream/lib/8887/1/Makarovich%2055.pdf>
5. Савельєва З.В. Сучасні тенденції банківського кредитування фізичних осіб в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2017/9.pdf
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.com.ua/ru/msb/finance/factoring/>
7. Підручник / А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко. – К.: КНЕУ, 2004. – 599 с.